

Őzike

A késői tavasz zöld színbe öltöztette már az erdőt, buja erőtől duzzad a világ, a föld elérte legnagyobb szépsége nyilvánulását.

Az erdő szárnyas dalnokai apró családtagokkal megszapordva eltelvek már szülői gonddal; a fa tökéletes lombja homályba borítja az alatta cseperedő fület.

A derültég sötétkékje hajlik át az erdő sűrűjén; látom a nagy fényt, mely kápráztatva villog a melegség áramlatából; kint a napon ugyancsak érezném már a tavaszi nap erejét. De itt, a bükkösben nincs tüze a belopózó fénynek; félénken bujkál a lombnyilások között az eltévedt sugár.

Hajnaltól késő estig hallani a madarak dalát és még sincs láрма; hol megcsendül, hol elhallgat az ének; kakukszó járja be a visszhangos völgyeket, a bokros erdőrészeken rigó fuvólázik.

Szinte lábujjhegyen lépkedek az árnyékos uton; nincs most senki itt kivülem. Sajnálnam megzavarni a csöndes környéknek nyugalmát; megállok valami nagy fa mellett, hozzásimulok, hogy eggyé váljak a homállyal, hogy észre ne vegyen a pintyőke, amely csengő dalával hirdeti, hogy egyesegyedül hiszi magát.

Nekitámaszkodom egy vén tölgy derekának; könyököm puha párnába süpped; sűrű mohpázsit az, amely dus réteggel fonja körül a százesztendős korhadó fatörzset.

Minél tovább ácsorgok ily mozdulatlanul, annál inkább megszűnöm létezni a környezet eleveisége előtt. A vadgalamb, amely ijedten csapott le fölöttem az imént s csak nagy keringés után mert megülni egy száraz ág csucsán; sokáig figyelt rám gyanakodva. Lassanként már nem törődik velem, fölfujja zománcos begyét s elkezd nyögni, bugni, úgy hívja párját. A haraszt között megmozdul valami, szimatolva törekszik előre s kioson az árnyékból egy világos foltjára az utnak. Fürgé erdei egérke játszik ott: napfürdőt vesz a levelek közt táncoló sugárban; de óvatosan surran a gaz közé, amint a legkisebb gyanus nesz megriasztja.

Még a pillangó sem fél már tőlem; itt verdesi össze szárnyát a fülem mögött; leszáll a kalapom szélére s elkezd sétálni rajta, bátran lengetve vitorláit, amelyek legyezését mintha érezném, úgy képelem.

Alig tudok megválni ettől az idegyökeresedett állapottól; amikor megmozdulok, hogy tovább menjek, magam is összezerzenek a saját lépésem nesztől. Be kár, hogy elriasztottam a szép tarka pillét, amely most csapongva küzdi föl magát a lombok közt a kék végtelenség felé s ott elkezd himbálódzva

uszni, hánykódni, mint egy szélkergette pici, aranyos léghajó.

Tovább, tovább! Keresem a még nagyobb magányt, a még nagyobb sűrűséget. Valami hiv, csalogat oda, ahol a madár sem igen jár: ahol egészen elnyel az erdő süket csöndje.

A templom szentelt fala ezer mérfölddel választ el bennünket a vásári lármától, a hiuságok területétől. Amint a hűvös, homályos, titokrejtő egyház befogad bennünket: alig hallunk valamit a külső zürzavarból; halkan járunk a sima kövön; csak suttogva merünk beszélni; magasztos érzelmekkel telik meg szívünk s meghatottság s kellemes elfogódás vesz erőt rajtunk. Nem félünk az istenházában az éjtszaka kísérteteitől; tudjuk, hogy a gonosz hatalma megtörik az oltár közelében s bármily nagy is a magány, amely bennünket körülvesz; bizalommal, hittel s szeretettel nézünk föl az égre.

Siró szunyogok kísérek utamon, rájuk sem hederitek; pókháló finom szövete tapad arcomhoz a bokrok gallyáról: bánom is én most. Ugy elgondolkodom, hogy majd kővé válok a meglepetéstől, amikor nagy dobogást hallok a közelemben s nyomban rá látom egy karcsu, szép állat rugalmas szökését, amint a bozótban eltűnik.

Egy őzike volt ott.

Egy vörhenyesszinű, nyári kabátos őzike. A nőnemhez tartozik. De még egyebet is könnyű kitalálnom. Az a dobogás, amellyel megriasztott, ékesszóló beszéd s ezt jelenti az őzikek nyelvén: „Csitt, gyerekek! lapuljatok meg gyorsan; valaki jön! ellenség közeledik!”

Bizonyos vagyok benne, hogy a dombhajlás szederbokrai egyikében vagy a sűrű gaz közt egy vagy két remegő őzborjú hasal s ijedten szoritja le soványka lábszárait a földre. Nyaka kinyújtva, hosszú kanalas füle hátrasimul, két nagy fényes szeme aggódó gyámoltalansággal néz ki a buvóhely indás sátra alól.

A kis élehetetlenek megértették a mama intését: eltűntek. Elnyelte őket a föld? Nincs olyan hatodik érzéke a vadásznak, amellyel kisüthetné, hogy melyik sarok, melyik gazos folt őrzi a rábizott őzgidát.

Észembe sem jut, hogy keressem, pedig nagyon is közel lehetek a buvóhelyhez, különben nem csörtetne a vén suta olyan izgatottan a bokrok között. Anyai szíve nem engedi megszíre távozni innen: hisz most még nincsen valami nagy baj; hátha magára kell vonnia az ellenség figyelmét; s hátha szükség lesz rá, hogy ravaszul becsalogassa az ólalkodó veszedelmet s vágás utvesztőjébe, ahol meg nem találja az áldott szederbokorhoz vezető utat?

Megint csak várok türelmesen, még nagyobb mozdulatlansággal, mint az imént.

Hosszunak tetszik a várakozás, pedig már konokul akarom,

amire az imént csak vágytam. Látnom kell a fehérfoltos, buksi őzgidákat, amelyekért bizonyos, hogy vissza fog térni édesanyjok, mihelyt tisztultnak hiszi a környéket.

Ki tudja, meddig leshettem volna a szerencsét hiába, ha valami rendkívüliség nem történik. A vágásból, a járatlan be-zótból, egy lassan lépkedő, vontatott mozgású szürke rém közeledett a szederbokrok felé. Egy gömbölyüfejű félelmes ragadozó, egy erős vadmacska. A szegény őzsuta megsejtette ezt a nálamnál sokkalta szörnyűbb veszedelmet s amikor már azt hittem, hogy valahol lefeküdt; nagy riadással csörtetett elő a cserjéből. Még a liliputi tigris is megdöbben féltékeny haragja láttára s fölkapott egy ledölt fatörzsrre, onnan meresztette sárga szemét a sovány, szoptatós őzmamára, amelynek közeledését tán félreértették az elbujt gidák, mert hirtelen, mintha a lombok közül csöppentek volna le, ott termettek az anyjuk mellett, kedves tötyögéssel kezdtek előtte befelé inálni a sűrűségbe. Az öreg suta nagyot böffent s folyvást a kandurra ügyelve, siettette az apróságokat. Inkább széttépette volna magát, semhogy védtelenül hagyja a fiait; de mégis nagy szerencséje volt, hogy a kandurpapa már megebédelt. Látszott a potrohán, amint egy darab idő múlva nagyot ugrott a száraz fatörzsről s bogarászva, egerészve sétált vissza az átláthatatlan gazba.

A lomberdők titkos rejtekeiben sokhelyt bujkál most ilyen fiait féltő őzmama. Leginkább június havában születnek a kis fehér-tarka gidák, amelyeknél kedvesebb állatot képzelni sem lehet.

Bársony István.

Kötelesség

Szilveszter estéje volt.

Tíz órakor lefektették Andorkát. Mikor már az ágyában volt, odasuhogott hozzá édesanyja és megcsókolta szemét és homlokát. A szülők elmennek nagyapóékhoz, mint minden esztendőben, Andorka pedig nagyot alszik.

Amint egyedül tudta magát a sötét és néma házban, öreges rendszeretettel simára pacskolta a vánkását, nyakába huzta a meleg paplant és nagyhirtelen beleszédült az álom lágy és sötét vermébe.

Egyszerre felriadt álmából. Olyan éber volt, mintha sohasem aludt volna. A szívében egy rémült kérdés kiabált: Mi van a kis Pepkóval?

Pepkó a kanári madara. Karácsonykor kapta nagyapótól. — Magad fogod etetni, magad fogod itatni — mondta nagyapó. A gyönyörűség a tied, legyen tied a kötelesség is.

Ez a furcsa szó: kötelesség, melyet olyan kenetteljes arccal ejtettek ki az öregek, büszkévé tette Andorkát.